

Od folkloru k world music: Cesty hudby v generacích

Úvodem

V roce 2024 se v Náměšti nad Oslavou uskutečnil již 21. ročník mezinárodního kolokvia Od folkloru k world music. Stejně jako v uplynulých letech se zde sešli zástupci akademické a publicistické obce zabývající se zejména hudbou lidovou, populární, folkovou, etnickou a world music, aby vzájemně sdíleli výsledky své práce či diskutovali o aktuálních problémech spojených s tématem kolokvia, které bylo tentokrát věnováno generačnímu předávání hudby. Životnost jakéhokoliv projevu podmiňuje jeho neustálé opakování, které se ukotvuje v tradici. O tradici samotné můžeme přemýšlet různým způsobem. Není to jen pomyslná linie, která jde stále dopředu, ale roste či slábne v čase. Zároveň je materií, která slouží k inspiraci i mimo svůj vlastní vývoj. Naskýtá se samozřejmě otázka, zda a jak mohou hudební inspirace tradici obohatit, či které z nich budou stát u zrodu jiné tradice. A kdo jsou vlastně nositelé těchto inspirací, s jakými motivacemi ke svému úsilí přistupují a co svou inspirovanou tvorbou sdělují? Mnozí z nich byli či jsou součástí generačního předávání, jiní se k inspiraci tradicí dostali zvenčí. Je mezi těmito nositeli rozdíl a případně v čem spočívá? Není jednoduché přetvářet zažitě věci po svém, čas však ukazuje, že tradice je živý organismus, který přijme, co je potřebné, a naopak odhodí vše nepotřebné.

Letošní kolokvium bylo věnováno všem hudebním inspiracím, které z hudební tradice vycházejí či do ní vstoupily, a také těm, kteří ji předávají. První část příspěvků byla jako vždy zaměřena na tradiční evropskou hudbu. Diskutovalo se o transmisi lidové hudby, jejích typech i proměnách od minulosti do současnosti, a to zejména na příkladu slovenské lidové instrumentální hudby, která je svými interprety vnímána jako významné nehmotné kulturní dědictví. Hovořilo se také o inovaci v oblasti tradiční irské hudby a o roli zpěvnosti v rodině a komunitě na příkladu amatérské hudebnice z České republiky. Velký zájem vzbudil příspěvek o možnostech využití umělé inteligence při generování

hudby různých žánrů, tedy např. i folkloru. Kromě shrnutí historie těchto pokusů v České republice byly naznačeny problematické momenty generování hudby, zejména nekontrolovatelná zdrojová data a etické problémy spojené s autorstvím hudebních děl.

V dalším programu kolokvia přišly na řadu příspěvky, které se týkaly americké a africké tradiční hudby, českého bluegrassu, world music a české trampské hudby. Připomenut byl odkaz Mikea a Peggy Seegerových (dvou sourozenců legendárního Peta Seegera) i zásadní role egyptského muzikologa a manažera Zakarii Ibrahima při propagaci hudby spojené s magickým xylofonem rango. Zkoumány byly facebookové fotopříspěvky sdílené okruhem českých bluegrassových muzikantů, ale také námořnické písně napříč několika generacemi jejich nositelů. Prezentován byl příspěvek sledující vliv otců na tvorbu a kariéru současných interpretů world music i pojednání o rostoucím zájmu o reedice archivních nahrávek, a to zejména world music. Analyzována byla tvorba české hudební skupiny Hoboes interpretující tzv. moderní českou trampskou píseň. Inspirativní a zároveň poetickou tečkou za kolokviem byl fejeton věnovaný českému hudebnímu dramaturgovi, režisérovi, scenáristovi, textaři, publicistovi a dlouholetému členu české rockové vokální skupiny C&K Vocal Ladislavu Kantorovi (1945–2015). Tento text uzavírá také náš sborník.

V rámci kolokvia se konala také beseda s americkou zpěvačkou a skladatelkou Kelly Huntovou, která byla pozvána, aby před účastníky kolokvia promluvila o lidové tradici a vlastní tvorbě. Přivedla s sebou Andrewa Morrise a Julii Batesovou, manželské duo z bluegrassové skupiny The Matchsellers. Hovořili mimo jiné o svém působišti – americkém Kansas City – jako o fascinující křižovatce různých tradic lidové hudby s živou scénou hudebníků, kteří se při společném hraní učí jeden od druhého. A podobný charakter má každoročně i náměšťské kolokvium. Sborník odráží nejen aktuální výzkumná témata badatelů, ale také rozmanité reakce na dané téma. Šíří svého záběru i způsoby zpracování příspěvků proto dokáže uspokojit nejen odborníky, ale i širokou komunitu milovníků hudby nejrůznějších žánrů.